

Bijlage 2 Stand van zaken Wetgeving, DSO en Implementatie

3.1 Wetgeving

3.2 Digitaal stelsel Omgevingswet

3.3 Implementatie

3.3.1 Minimale eisen bij inwerkingtreding

3.3.2 Samenvatting rapport monitor Omgevingswet bevoegde gezagen

3.3.3 Nationale omgevingsvisie

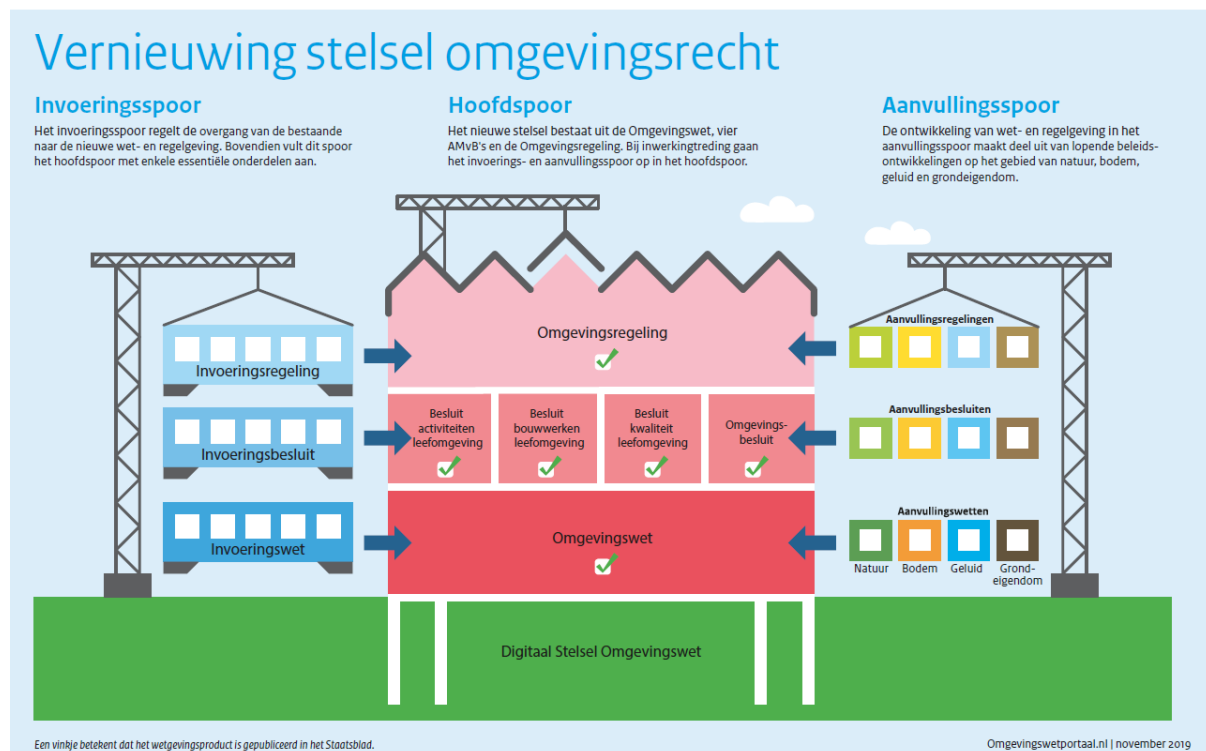
3.1 Wetgeving

Hoofdspoor afgerond

Met de publicatie van de Omgevingsregeling in november dit jaar is het hoofdspoor afgerond. In 2016 was al de publicatie van de Omgevingswet en in 2018 van de vier AMvB's. De Omgevingsregeling vormt het dak op het bouwwerk van het nieuwe stelsel. Het stelsel is daarmee wind- en waterdicht geworden. De Omgevingsregeling is het eerste wetgevingsproduct dat eind november 2019 met gebruikmaking van de Standaard Officiële Publicaties, via de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen wordt gepubliceerd. In de regeling zijn bijvoorbeeld de geografische begrenzingen van regels opgenomen. Denk bijvoorbeeld aan het kustfundament, hoofd(spoor)wegen en het werelderfgoed. Door de Omgevingsregeling te publiceren via de nieuwe standaard, is deze OR geschikt om ontsloten te worden in het DSO en kunnen de functionaliteiten van het DSO benut worden.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Invoeringswet en aanvullingswetten aangenomen door Tweede Kamer

Nadat de voorstellen voor de Invoeringswet en de Aanvullingswetten bodem, geluid en natuur al eerder door de Tweede Kamer waren aangenomen is 17 oktober jl. ook het Aanvullingswetsvoorstel grondeigendom aangenomen. Hiermee heeft de Tweede Kamer de behandeling van alle wetten van de stelselherziening afgerond en is een belangrijke stap in de totstandkoming van de Omgevingswet gezet.

Op dit moment zijn de voorstellen voor de Invoeringswet en de Aanvullingswetten bodem, geluid, grondeigendom en natuur in behandeling bij de Eerste Kamer. Ik hoop dat de behandelingen van deze wetsvoorstellen begin 2020 zijn afgerond, omdat de besluiten daarna aan de Afdeling advies van de Raad van State worden voorgelegd. Ik realiseer me dat dit een voortvarende aanpak van de Eerste Kamer vraagt.

Invoeringsbesluit en aanvullingsbesluiten voorgehangen bij parlement

Eerder dit jaar waren al de consultatieversies beschikbaar van het Invoeringsbesluit en de aanvullingsbesluiten. Na verwerking van de consultatiereacties zijn deze besluiten momenteel bij het parlement in voorhang.

Met de publicaties van de voorhangversies wordt inzichtelijk hoe het Invoeringsbesluit en de aanvullingsbesluiten komen te luiden. Nadat de voorhang van een besluit is afgerond, wordt deze voor advies aan de Raad van State voorgelegd. De inzet is erop gericht om -na verwerking van de adviezen- het Invoeringsbesluit en de aanvullingsbesluiten rond de zomer 2020 te publiceren.

Publicatie consultatieversies Invoeringsregeling en Aanvullingsregelingen

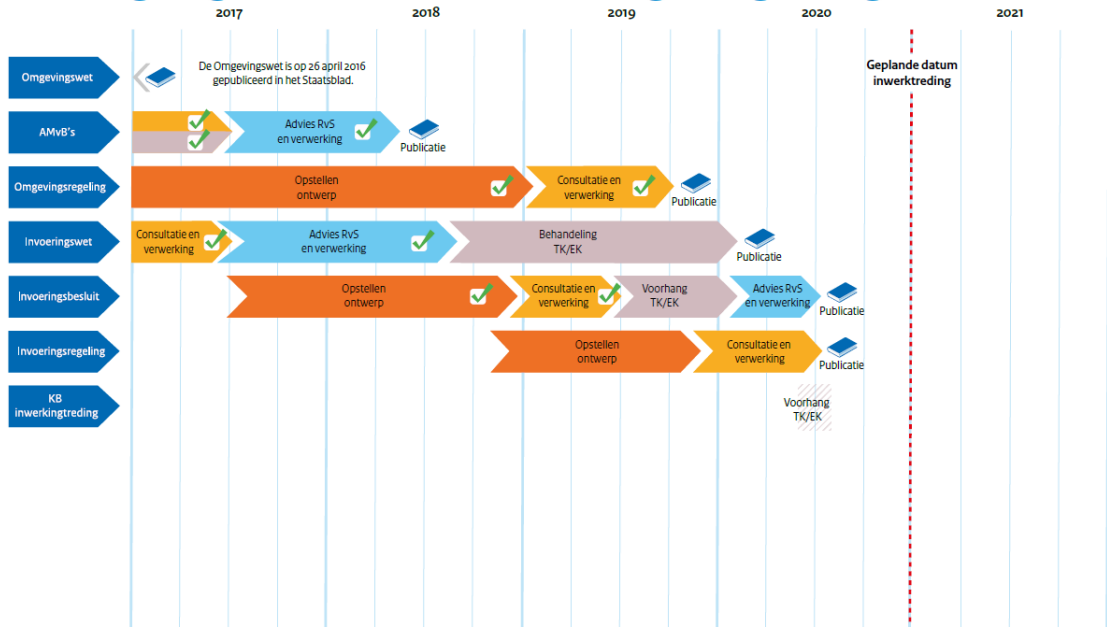
De consultatieversie van de Invoeringsregeling en de Aanvullingsregeling grondeigendom worden in december gepubliceerd. Begin 2020 zullen de Aanvullingsregelingen geluid, natuur en bodem in consultatie gaan. Deze zijn dan dus kenbaar voor iedereen die zich op de inwerkingtreding voorbereidt. De planning is gericht op publicatie van de Invoeringsregeling en de Aanvullingsregelingen rond de zomer van 2020.

Voorhang van het Inwerkingtredings-KB in rond de zomer van 2020

In het wetsvoorstel voor de Invoeringswet Omgevingswet is geregeld dat het ontwerp van het inwerkingtredings-KB voor de Omgevingswet bij het parlement wordt voorgehangen. Zoals eerder aangegeven zal ik geen voordracht voor bekrachtiging van het KB doen als het parlement daarmee niet akkoord is. Rond de zomer van 2020 ontvangt de Eerste en Tweede Kamer het ontwerp van het inwerkingtredings-KB en een nieuwe integrale voortgangsrapportage die de kamer kan betrekken bij deze afweging.

Voortgang van stelselherziening omgevingsrecht

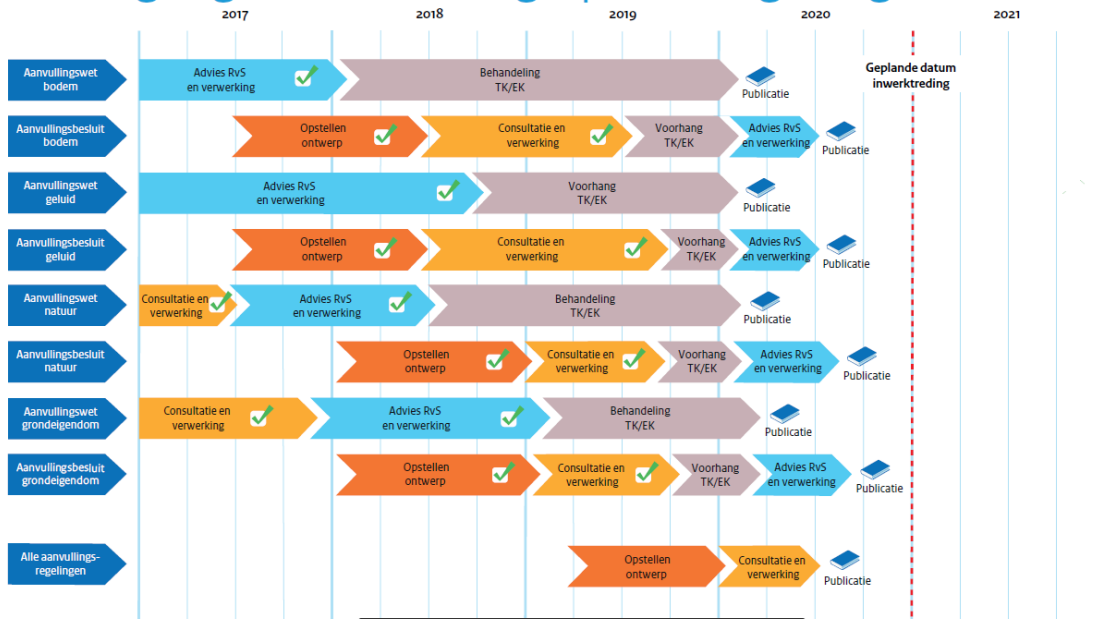

Gepresenteerde data in deze infographic zijn indicatief.

Omgevingswetportaal.nl | november 2019

Voortgang van aanvullingsspoor omgevingsrecht

Gepresenteerde data in deze infographic zijn indicatief.

Omgevingswetportaal.nl | november 2019

Updates van de geconsolideerde versies

Om inzichtelijk te maken hoe de Omgevingswet er bij inwerkingtreding uit komt te zien, is een integrale geconsolideerde versie van de tekst van de Omgevingswet beschikbaar op omgevingswetportaal.nl. De integrale geconsolideerde versie van de Omgevingswet, de vier AMvB's en de Omgevingsregeling zullen volgend jaar op diverse momenten van een update worden voorzien. Hiermee geeft de geconsolideerde versie van de tekst van de Omgevingswet inzicht in hoe de Omgevingswet er bij inwerkingtreding uit zal zien. Op deze manier zal ik ook de uitvoeringspraktijk bedienen bij de voorbereiding op de inwerkingtreding.

Concreet komt er na de voorhang van het Invoeringsbesluit en de Aanvullingsbesluiten een update van de geconsolideerde versies van de vier AMvB's. Na verwerking van de adviezen van de Afdeling advisering van de Raad van State over het Invoeringsbesluit en de aanvullingsbesluiten volgt rond de zomer van 2020 de definitieve versie van de AMvB's. Medio 2020 zal een geconsolideerde versie van de Omgevingsregeling beschikbaar zijn waarin zo ver als mogelijk de Invoeringsregeling en de aanvullingsregelingen zijn verwerkt.

Andere relevante wijzigingen

Naast de sporen van de stelselherzieningen zijn twee andere wetsvoorstellen relevant voor de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel.

Ten eerste is dat het voorstel voor de Wet elektronische publicaties.¹ Dat wetsvoorstel bevat onder meer regels over de elektronische bekendmaking van besluiten, die ook gelden voor de bekendmaking van regels en besluiten binnen het domein van het omgevingsrecht. Ook wordt een set standaarden (regels over structuur, vormgeving en toegankelijkheid) vastgesteld op grond van die wet ten behoeve van zowel officiële publicatie als voor het gebruik van informatie uit die publicaties in het DSO. Onderdeel daarvan is het gebruik van geografische informatieobjecten, digitale bestanden die bij besluiten onder de Omgevingswet aangeven in welk gebied deze besluiten gelden. Dit is noodzakelijk om de landelijke voorziening van het DSO naar behoren te laten werken.

Het tweede wetsvoorstel betreft een wijziging van de Algemene wet bestuursrecht.² Onderdeel van die wijziging is de harmonisatie van aparte coördinatieregelingen uit het omgevingsrecht in één coördinatieregeling in de Awb. Een andere reden waarom dit wetsvoorstel nodig is voor de Omgevingswet ligt in de regeling voor nadeelcompensatie. Het wetsvoorstel maakt de inwerkingtreding van de algemene nadeelcompensatieregeling van de Awb namelijk mogelijk en deze regeling vormt de basis voor de nadeelcompensatieregeling in de Omgevingswet.

Op 19 juni 2019 is een wijziging van Crisis- en herstelwet inwerking getreden. Met deze wetswijziging beoog ik onder meer de realisatie van de woningbouwproductie nog verder te versnellen, de energietransitie te faciliteren en de mogelijkheden om vooruit te lopen op de Omgevingswet nog verder te verbeteren. Inmiddels zijn op basis van de gewijzigde Crisis- en herstelwet de eerste twee ministeriële regelingen vastgesteld waarmee nieuwe gebieden aan bestaande experimenten zijn toegevoegd.

In totaal experimenteren bijna 200 gemeenten inmiddels met een bestemmingsplan verbrede reikwijdte waarmee vooruit gelopen wordt op het Omgevingsplan. Zo'n 60 à 70 gemeenten hebben

---

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35218, nr. 2.

² Kamerstukken II 2018/19, 35 256, nr. 2

daadwerkelijk al resultaat geboekt en hebben een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte of een (voor)ontwerp vastgesteld.

Naar aanleiding van de motie van Verheijen is bij de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Crisis- en herstelwet is een beleidsregel opgesteld waarmee de betrokkenheid van gemeenteraden, provinciale staten en belanghebbenden wordt geborgd. De beleidsregel is gericht op de beoordeling van aanmeldingen van projecten of gebieden voor experimenten.

Bij de behandeling van het wetsvoorstel is op verzoek van de CU toegezegd om het toepassingsbereik van het projectuitvoeringsbesluit uit te breiden met energieprojecten. Via de 20^e tranche uitvoering van het uitvoeringsbesluit geef ik hieraan uitvoering. Deze AMvB is in november bij de Eerste en Tweede Kamer voorgehangen.

3.2 Digitaal stelsel Omgevingswet

Introductie

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een samenhangend geheel met centrale en decentrale componenten die met elkaar samenwerken. Daarvoor is niet alleen een werkende Landelijke voorziening (DSO-LV) nodig. Onder de motorkap is het DSO een geordend, verbonden en samenhangend stelsel van digitale voorzieningen, standaarden, gegevens, bronnen en afspraken in de keten.

Ontwikkeling van het DSO is complex en kostbaar. Bovendien is de wet- en regelgeving nog volop in ontwikkeling. Om het project inhoudelijk, financieel en organisatorisch goed te beheersen, gebeurt de ontwikkeling in fasen. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is de dienstverlening vergelijkbaar met het huidige niveau. Na inwerkingtreding van de wet wordt het DSO gefaseerd verder ontwikkeld. Stapsgewijs worden mogelijke nieuwe componenten onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten. Besluitvorming over vervolgstappen vindt plaats in het bestuurlijk overleg van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen.

Opleveren en afbouwen

Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het noodzakelijk dat het Digitaal Stelsel Omgevingswet operationeel is. In het Bestuursakkoord van 2015 is de afspraak gemaakt dat het DSO-LV 1 jaar voor inwerkingtreding beschikbaar is, zodat overheden een jaar lang de tijd hebben om met hun lokale systemen aan te sluiten, het stelsel te voorzien van inhoud (vullen) en ermee te oefenen. Deze doelstelling wordt gehaald. Hierop vooruitlopend is een betaversie van de landelijke voorziening beschikbaar gesteld.

DSO-LV wordt daarmee in twee stappen opgeleverd: eind 2019 de versie die voldoende gereed is voor aansluiten, vullen en oefenen en het basisniveau 2020. Met het basisniveau staat er een werkend stelsel conform de eisen die door de opdrachtgever zijn gesteld. Met de versie per eind 2019 maken we een tussenstap zodat bevoegd gezagen en leveranciers op tijd kunnen starten met hun voorbereidingen. Om DSO-LV goed te kunnen gebruiken is er content nodig. Daarvoor is het nodig dat bevoegd gezagen aan de slag gaan met bijvoorbeeld het maken van toepasbare regels voor vragenbomen en gaan annoteren zodat regels op een locatie te vinden zijn. De ervaringen die hiermee worden opgedaan, kunnen ook gebruikt worden om DSO-LV te verbeteren.

Oplevering DSO-LV voor aansluiten, vullen en oefenen (eind 2019)

Deze oplevering van DSO bevat de noodzakelijke functionaliteit om met name als Bevoegd Gezag te kunnen werken met DSO:

- Kunnen koppelen van voorzieningen met DSO-LV
- Kunnen oefenen met DSO
- Kunnen produceren met DSO: de eerste productie inhoud van DSO, die in lokale systemen gemaakt wordt, kunnen opslaan, zoals de omgevingsregeling, de omgevingsverordening, vragenbomen, begrippen en de bruidsschat.
- Kunnen accepteren, beheren en exploiteren van de drie genoemde functionaliteiten door de beheerorganisaties.

In de loop van het eerste kwartaal 2020 zal er niet alleen een oefenomgeving beschikbaar zijn, maar ook een productie 'live' omgeving (ten behoeve van het publiceren van de omgevingsregeling, omgevingsverordening en omgevingsvisies), een demo-omgevingen een omgeving om koppelingen met DSO mee te realiseren en testen.

DSO-LV Basisniveau (2020)

In 2020 ligt de focus op gebruik. Vanuit de migratie- en implementatieopgave zal DSO, zowel de Landelijke Voorziening als de Keten, in toenemende mate gebruikt worden. Dit zal leiden tot inzichten en feedback op het gebied van onder andere gebruiksgemak, performance en beheer. 2020 zal daarmee in het teken staan van:

- Werken met DSO. Ondersteunen migratie en implementatie
- Doorontwikkelen en 'tweaken' DSO aan de hand van gebruik
- Uitbouw, waarbij prioriteit voor instrumenten afwijkvergunning en programma en de koppeling met LAVS (afhankelijk van positieve besluitvorming).

Verbeteringen voor de gebruiker

Bij de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2021 leveren we de landelijke voorziening van het DSO op: het nieuwe Omgevingsloket. Een nieuwe, centrale en uniforme ingang dat de bestaande digitale loketten - Omgevingsloket online, Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en ruimtelijkeplannen.nl - voor burgers en bedrijven vervangt door één ingang. Dit nieuwe Omgevingsloket levert minimaal dezelfde functionaliteiten als voorheen, maar dan geoptimaliseerd zodat het gebruiksvriendelijker, sneller en efficiënter is. Daarmee is de basis op orde. Of we dan al klaar zijn? Nee, de ambitie is veel groter. Samen met partijen zoals de VNG, IPO en Unie van Waterschappen onderzoeken we welke nieuwe mogelijkheden we kunnen toevoegen in de toekomst. Het DSO wordt dan stap voor stap uitgebreid om die ambitie te realiseren.

Oriënteren, checken en aanvragen

Het nieuwe Omgevingsloket moet in de toekomst dé centrale plek worden waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving in samenhang te vinden is zoals de verschillende regels vanuit gemeente, provincie, waterschap en Rijk. Zo ontstaat voor burgers en bedrijven een compleet beeld van wat kan en mag in hun leefomgeving. Gebruikers oriënteren zich op de kaart en zien dan direct welke regels er op een plek gelden. En via slimme digitale vraag- en antwoordformulieren gaan zij na of er op die plek een vergunning of melding nodig is. Gebruikers dienen hun aanvraag of melding in met één klik op de knop. Het Omgevingsloket levert hem dan automatisch af bij de juiste overheidsorganisaties.

Meerwaarde van het nieuwe Omgevingsloket

Voor zowel gebruikers als overheid is er een duidelijke meerwaarde met de komst van het nieuwe Omgevingsloket én het vervangen van de drie huidige voorzieningen:

- Gebruikers raadplegen één voorziening in plaats van drie aparte voorzieningen;
- De overheid hoeft geen oude ICT up to date te houden en is daarmee bijvoorbeeld beter in staat cyberaanvallen te weren;
- Door het maken van toepasbare regels en het gebruik van standaarden communiceert de overheid in begrijpelijke (taalniveau B1) en eenduidige taal met burgers en bedrijven;
- Het nieuwe Omgevingsloket wordt gebouwd volgens de meest recente regels voor digitoegankelijkheid zodat ook mensen met een beperking hun weg kunnen vinden;
- Beleidsvoornemens zijn veel sneller te vertalen in de werking van het loket. Doorlooptijden tussen voornemen en realisatie worden verminderd;
- Het maakt het makkelijker om vanuit één overheidsgedachte te kunnen handelen en te werken vanuit een integrale benadering;
- Gebruiksvriendelijker omdat het Omgevingsloket gebouwd is vanuit het perspectief en verwachtingen van de burger en/of bedrijf en dit ook toetst bij gebruikers;
- Overheidsregels zijn door ze te voorzien van geo-coördinaten te koppelen aan een locatie;

- Burgers en bedrijven krijgen door de functie Regels op de Kaart houvast bij de vraag wat mag ik en wat moet ik? Dit vergroot de rechtszekerheid;
- Het overheidsbreed standaardiseren van achterliggende processen verbetert de effectiviteit en efficiency;
- Een open stelsel met open data en open source is de voorbereiding om straks nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. Zo ondersteunen we de digitaliseringsagenda van het kabinet.

-

Door nu de basis te leggen voor de komende decennia, voort te zetten wat werkt, en verbeteren wat nodig is, besparen we bij inwerkingtreding direct al tijd en vergroten we de service

3.3 Implementatie

Minimale eisen bij inwerkingtreding

Wat moeten overheden op 1 januari 2021 minimaal kunnen en voorbereid hebben om te voldoen aan de Omgevingswet?³

1. Omgevingsvisie

- Per 1/1/21 hebben provincie en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (artikel 3.2 en 3.3 Ow). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening^A.

2. Omgevingsverordening

- Per 1/1/21 heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening^B.

3. Projectbesluit

- Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1/1/21 vast conform de eisen van de Omgevingswet (Het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen.

4. Omgevingsplan

- Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1/1/21 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening^C.

5. Vergunningen & meldingen

- *Techniek*: Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen^D.
- *Indieningsvereisten* : Per 1/1/21 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen.
- *Proces*: Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag^E.
- *Beoordeling*: Per 1/1/21 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet^F.

---

³ Deze bijlage is gebaseerd op de ontwerp-regelgeving in het Invoeringsspoor. Consultatiereacties, parlementaire behandeling en advisering door de Raad van State kunnen nog tot kleine aanpassingen leiden.

A Omgevingsvisie

Per 1/1/21 wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV. Een vóór 1/1/21 vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie.

B Omgevingsverordening

Een Omgevingsverordening wordt opgesteld met de STOP-TPOD standaard en bekend gemaakt via de landelijke voorziening.

C Wijziging Omgevingsplan

Een wijziging van een Omgevingsplan wordt opgesteld met de STOP-TPOD standaard, bekendgemaakt via de LVBB en ontsloten via DSO-LV.

D Ontvangen aanvraag of melding

Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM).

E Beoordelingstermijn

Beoordeling van een aanvraag vindt binnen 8 weken plaats voor besluiten anders dan art 10.24 Omgevingsbesluit. Bij een meervoudige aanvraag is het bevoegd gezag dat de aanvraag behandelt, voorbereid op het inwinnen van advies van het bestuursorgaan dat bevoegd gezag geweest zou zijn, als de activiteit los (enkelvoudig) aangevraagd zou zijn.

F Beoordeling aanvraag omgevingsvergunning

De beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voldoet tenminste aan de instructieregels uit hoofdstuk 8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dat betekent dat aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit ook dienen te voldoen aan de instructieregels voor het omgevingsplan.

3.3.2 Samenvatting rapport monitor Implementatie bevoegde gezagen

De voortgang van de implementatie bij de afzonderlijke overheden in het land wordt al enkele jaren gemeten met een vragenlijst onder de projectleiders van de Omgevingswet bij de verschillende overheidsorganisaties. Daarmee werd tot nu toe op globaal niveau in beeld gebracht hoe de betrokken projectleiders de voortgang in de eigen organisatie inschatten.

De methodiek van deze monitor is in de afgelopen maanden aangepast. De eerder genoemde "lijst minimale eisen" geeft een heldere afbakening van wat overheden moeten kunnen of geregeld moeten hebben op het moment dat de wet in werking treedt. Om te bepalen of organisaties klaar zijn voor inwerkingtreding is daarom gemeten hoe ver organisaties met het voorbereiden van de 5 criteria op de lijst. Daarbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de data die vanuit systemen of registraties beschikbaar is. Alleen wanneer dat noodzakelijk is zijn gegevens bij projectleiders uitgevraagd. De gegevens zijn verzameld in augustus en september van 2019. Dat betekent dat organisaties op dat moment nog 16 maanden de tijd hadden om alle noodzakelijke acties uit te voeren. Ook is het zo dat overheden nog niet alle voorbereidingsstappen kunnen zetten in deze fase. Zo is nog niet alle wetgeving gereed en kan vanaf 2020 worden aangesloten op DSO.

De respons op het enquête-onderzoek is hoog. Van de 355 gemeenten deden er 250 mee. Elf van de twaalf provincies repondeerden en bij de waterschappen en het rijk was de respons 100%. Anders dan bij de voorgaande monitors worden de resultaten worden weergegeven voor de hele populatie (respons én non-respons)

In de monitor wordt weergegeven of een organisatie klaar is met de voorbereidingen, of ze aan de slag zijn of dit van plan zijn (in voorbereiding) of dat dat nog onbekend is. Die laatste categorie bestaat uit de organisaties die aangeven dat ze het nog niet in beeld hebben en de organisatie die de enquête niet hebben ingevuld.

criterium 1 Omgevingsvisie

Criterium	Rijk (1)	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Omgevingsvisie		67% Voldoet	NVT	NVT
	100% In voorbereiding	33% In voorbereiding		

Voor de *omgevingsvisie* geldt dat de voorbereidingen goed lopen. Het Rijk en de provincies, die voor 2021 een omgevingsvisie moeten publiceren, werken hier allen aan en zullen die op tijd kunnen publiceren. (voor 2021 mag nog via ruimtelijke plannen).

criterium 2 Omgevingsverordening

Criterium	Rijk	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Omgevingsverordening	NVT	92% In voorbereiding	NVT	NVT
		8% Nog onbekend		

De omgevingsverordening is door 67% van de provincies al inhoudelijk voorbereid. De provincies lopen een gezamenlijk traject rondom het implementeren van de nieuwe standaarden en het aanpassen van de software. De techniek om deze via LVBB te ontsluiten is nog niet beschikbaar. 92% is bezig met het aanschaffen of aanpassen van de daarvoor benodigde systemen. Het IPO is positief over tijdig realiseren ALS techniek op tijd klaar is.

criterium 3 Projectbesluit

Criterium	Rijk (5)	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Projectbesluit	100% In voorbereiding	75% In voorbereiding	90% In voorbereiding	NVT
		25% Nog onbekend	10% Nog onbekend	

Rijk, provincies en waterschappen zullen, indien ze na 1-1-2021 een *projectbesluit willen* vaststellen, dit conform de regels van de nieuwe wet moeten kunnen opstellen en vaststellen. Dit vergt vooral voorbereidingen in de sfeer van processen en samenwerking. Het overgrote deel van de organisaties is hier mee gestart. Voor het publiceren van het projectbesluit is men afhankelijk van de tijdige beschikbaarheid van de techniek. Vanwege het later beschikbaar komen van de STOP standaard wijzen zowel de provincies als de waterschappen er op dat er weinig tijd is om de systemen in te regelen.

criterium 4 Omgevingsplan

Criterium	Rijk	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Omgevingsplan	NVT	NVT	NVT	68% In voorbereiding
				32% Nog onbekend

Hoewel het voor gemeenten niet verplicht is bij inwerkingtreding een nieuw omgevingsplan op te stellen (dit ontstaat van rechtswege) moeten zij wijzigingen in het plan wel conform de eisen van de Omgevingswet kunnen doorvoeren. Daarvoor moeten procesmatige zaken geregeld worden en technische aanpassingen. Een groot deel van de gemeenten (68%) is gestart met het ontwikkelen van de processen of is dit van plan. De VNG ontwikkelt een werkend (voorbeeld)plan voor haar leden. Het is technisch nog niet mogelijk om omgevingsplannen te ontsluiten via LVBB en DSO. Veel gemeenten zijn gestart met de voorbereidingen hiervoor maar voor een deel is dit nog niet in beeld. Daarvoor worden de regionale implementatie ondersteuners ingezet.

criterium 5 Aanvragen van vergunningen en meldingen

Criterium	Rijk	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Vergunningen & meldingen				
Techniek	88% In voorbereiding	83% In voorbereiding	100% In voorbereiding	63% In voorbereiding
	12% Nog onbekend	17% Nog onbekend		37% Nog onbekend
Indieningsvereisten	NVT	50% In voorbereiding	100% In voorbereiding	58% In voorbereiding
		50% Nog onbekend		42% Nog onbekend
Proces			5% Voldoet	1% Voldoet
	100% In voorbereiding	92% In voorbereiding	95% In voorbereiding	66% In voorbereiding
		8% Nog onbekend		33% Nog onbekend
Beoordeling			5% Voldoet	1% Voldoet
	100% In voorbereiding	83% In voorbereiding	90% In voorbereiding	64% In voorbereiding
		17% Nog onbekend	5% Nog onbekend	35% Nog onbekend

Alle bestuurslagen hebben te maken met het aanvragen van vergunningen en meldingen. Een groot deel van de organisaties is gestart met de technische voorbereidingen. De gemeenten duiden de voortgang als *in scope*. Er is ondersteuning in de vorm van masterclasses en een marktverkenning. Niet alle provincies zijn van plan hiervoor software aan te schaffen, omdat de omgevingsdiensten deze taken voor hen uitvoeren. De provincies die het wel aangaat zijn de gestart met de opdrachtverlening. De waterschappen willen hier extra aandacht aan besteden omdat 40% nog moet starten met de feitelijke voorbereidingen. Ook alle rijkspartijen zijn begonnen met de voorbereidingen op het gebied van de techniek voor vergunningsaanvragen en meldingen.

Het verschilt per bestuurslaag welke inspanning noodzakelijk is voor het beschikbaar stellen van de indieningsvereisten. De rijksregels onder de Omgevingswet worden uitgewerkt in toepasbare regels en dat geldt ook voor de zogenaamde bruidsschat. Voor gemeenten en provincies geldt dat ze aanvullend eigen regels beschikbaar moeten stellen. Hiervoor wordt het ondersteuningsaanbod beter in beeld gebracht door de VNG. De provincies trekken zo veel mogelijk samen op.

Het gros van de organisaties is gestart met het aanpassen van processen voor behandeling van vergunningen meldingen in lijn met de eisen van de Omgevingswet. Een belangrijk onderdeel daarbij is het maken van afspraken met andere overheden. Vanwege de inzet op de interne voortgang is daar soms minder aandacht voor. Daarop wordt de komende tijd extra aandacht gevestigd.

In iedere monitor wordt gevraagd of de organisatie verwacht op tijd klaar te zijn als zij met de huidige inspanningen verder gaat. Het overall beeld is dat van alle organisaties 68% heeft er vertrouwen in dat ze op tijd klaar zullen zijn. Daarvoor is bij het merendeel van de organisaties wel meer inspanning nodig dan aanvankelijk gepland. 27% deed niet mee aan het onderzoek. 2% verwacht dat ze het niet gaan halen en 4% weet het niet. Gezien het grote aantal gemeenten in de populatie bepalen deze organisaties een groot deel van het gemiddelde.

	Rijk (11)	Provincies (12)	Waterschappen (21)	Gemeenten (355)
Ik heb er vertrouwen in dat we met onze huidige aanpak en inspanningen op tijd zijn	27%	17%	43%	16%
Op tijd maar we zullen meer moeten doen. Dit zijn we aan het organiseren	45%	67%	48%	34%
Op tijd maar we zullen meer moeten doen. Dit moeten we nog organiseren	9%	8%	10%	14%
Ik denk niet dat het lukt				3%
Ik weet het niet	18%			4%
Geen deelname		8%		30%

3.3.3 Nationale omgevingsvisie

Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is op 20 juni 2019 verschenen (Kamerstuk 34 682, nr.27). De ontwerp-NOVI is de langetermijnvisie van het kabinet op een duurzaam perspectief voor onze leefomgeving, zoals bedoeld in de Omgevingswet. De ontwerp-NOVI benoemt nationale belangen en opgaven in de fysieke leefomgeving, welke in samenhang met elkaar worden afgewogen. Waar de opgaven vragen om een geïntegreerde benadering, komen deze samen in vier prioriteiten: ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzaam economisch groeipotentieel, sterke en gezonde steden en regio's en toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied. De NOVI geeft richting, helpt om dilemma's af te wegen en in samenhang keuzes te maken. Daarbij is het streven te werken als één overheid, samen met andere overheden en met betrokkenheid van bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, wetenschap en inwoners van ons land.

Voorafgaand aan de ontwerp-NOVI was in een Algemeen Overleg op 24 april 2019 met Tweede Kamer over de hoofdlijnen van de NOVI gesproken op basis van het in 2018 verschenen Kabinetsperspectief Nationale Omgevingsvisie (Kamerstuk 34 682, nr. 6). De uitkomsten van dat AO en de in vervolg daarop aangenomen moties (Kamerstuk 34 682, nrs. 10 tot 24) zijn meegenomen in het Ontwerp.

De ontvangen zienswijzen in de periode van terinzagelegging van 20 augustus tot 30 september 2019 zullen worden betrokken bij de vaststelling van de definitieve NOVI, die vergezeld zal gaan van een Nota van Antwoord. Voor de vastgestelde NOVI is ook de oogst van belang van het maatschappelijke debat daarover dat na het verschijnen van de Ontwerp-NOVI is doorgegaan. In het Algemeen Overleg op 7 november 2019 is de Ontwerp-NOVI besproken. Ik heb de Tweede Kamer twee brieven toegezegd, een over haar formele betrokkenheid bij de vaststelling van de Omgevingsvisie en over de uitvoering van de motie Ronnes¹, en een over rijkssturing in de NOVI. Een VAO moet nog plaatsvinden, op het moment van schrijven van deze brief is daarvoor nog geen datum vastgesteld.

De uiteindelijke Nationale Omgevingsvisie blijft een continu proces waarin het Rijk en alle partners werken aan de ontwikkeling van Nederland. In de ontwerp-NOVI is beschreven hoe keuzes worden gemaakt. In een uitvoeringsagenda bij de vastgestelde NOVI zal dit verder worden uitgewerkt. Mijn inzet bij de uitvoering en het maken van afspraken daarover is aan te sluiten op of bij huidige overlegstructuren, en het voorkomen van nieuwe circuits. Belangrijke uitvoeringsinstrumenten zijn Omgevingsagenda's en NOVI-gebieden.

Omgevingsagenda's koppelen gemeentelijke, provinciale en nationale visies, en werken dat gebiedsspecifiek uit. Met omgevingsagenda's wordt al een begin gemaakt. Voor NOVI-gebieden wordt in projecten en programma's gewerkt aan grote, geïntegreerde opgaven die essentieel zijn voor Nederland als geheel. Wij werken dit instrument uit zodat we gelijk met vaststellen NOVI, van start kunnen met een aantal gebieden.

Mijn streven is, de vastgestelde NOVI in het voorjaar van 2020 te publiceren. Daarna wil ik jaarlijks voor de zomer een NOVI-event beleggen en de Kamer in een voortgangsbrief informeren over de uitvoering. In het voorjaar van 2021 volgt een eerste aanpassingsmogelijkheid, en in 2023 een eerste evaluatie, mede op basis van de tweejaarlijkse NOVI-monitor.